

AMSTERDAMS WEEKBLAD

Waar ook op aarde

Bert

ADRES: Keizersstraat 2a lhoog. Neem een abonnement!
 f 6,50 kost dat nu voor een heel kwartaal. Wel bij
 vooruitbetaling op gem. giro F5160 tnv Fini van Feggelen
 onder vermelding van Amsterdams Weekblad. Aan dit
 alweer 9e werkten mee: Ernest Anyas, Albert Blitz, Jou-
 ke van de Bout, Wolter Bos, Dicky Breebaart,
 Auke Bijlsma, Hijn Bijnen, Fini van Feggelen,
 Griepink, Herman, Jolanda Hoekema, Paul de
 Ley, Rudy de Meijer, André de Raaij, Danny
 Schoen, Rob Stolk, Frans Toet, Dik Tuijnman,
 Tjebbe van Tijen en Otto Velkman.
 De volgende openbare REDAKTIEVERGADERING
 vindt plaats om 10.30 in de 1e klas restaura-
 ratie van het Centraal Station. Let op een
 nonchalant neergelegd vorig nummer, iedereen
 is welkom. Bel ook: 763407 of 930302.

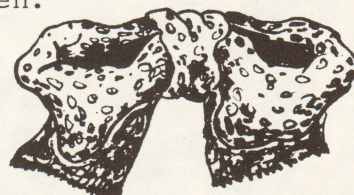
ONZEDELIJK VOORSTEL

Nadat eerst het persmuseum
 ons om gratis toezending
 van het Amsterdams Weekblad
 heeft verzocht, kregen wij
 deze week een soortgelijk
 verzoek van het Instituut
 van Sociale Geschiedenis:
 "De periodieken voor onze
 verzamelingen worden ons door
 de uitgevers der bladen
 veelal kosteloos ter be-
 schikking gesteld, aan-
 gezien wij slechts beperkte
 fondsen beschikbaar hebben
 om abonnementen te kunnen
 nemen"

Direkteur van dit instituut
 is Prof. Dr. Fr. de Jong Edz.
 die twee professoraten
 vervult. Wij schatten zijn
 inkomsten dan ook op ruim
 een ton per jaar. Wij willen
 dan ook van deze gelegenheid
 gebruik maken om hem aan te
 moedigen uit zijn komforta-
 bele direktEURSstoel op te
 staan, eens even flink in
 de Sociale Geschiedenis te

duiken om te zien in in wat
 voor uitzonderlijk bevoor-
 rechtte positie hij zich
 bevindt. Hopelijk vindt hij
 tussen alle hartverscheuren-
 de en opruiende lektuur, die
 zijn instituut verzameld heeft
 de nodige inspiratie om bin-
 nen zijn Instituut wat meer
 sociale rechtvaardigheid
 door te voeren in de sala-
 rissen.

**KOPIJ VOOR HET
 VOLGENDE NUMM
 ER UITERLIJK DIN
 SDAGAVOND A.S.
 OP DE KEIZERSST
 RAAT 2a
 anders wordt t
 volgende week
 weer net zo laat
 als vannacht**

Het stakingcomité

SMITS RESTAURANTS

Leedere
dag op de
Viaduct

"Juffrouw, kunnen we ook alleen een portie patat krijgen voor de kinderen?" Nee mevrouw, alleen een hele maaltijd, moet ik dan zeggen. Het komt heel vaak voor dat mensen met kinderen dat vragen en die gaan dan teleurgesteld of kwaad weer weg. Alles is hier ook zo duur. Het is voor gewone mensen die een dagje uit zijn haast niet op te brengen. De maaltijden die we hebben kosten 7,50 en het eten is dan nog slecht ook, allemaal groente uit blik.

HUZAREN SALADE	300
RUSSISCH EI	350
ZALM SALADE	450

Verder heb je dan nog slaatjes die variëren van 3 gulden tot 4,50. Zo'n zalmslaatje dat 4,50 kost eet bijna niemand op, dat merk je bij het afruimen. Het meisje in de keuken die de slaatjes staat te garneren eet er zelf ook nooit van. Een broodje ham of kaas kost 1,40, die zijn ook niet zo lekker. Het brood is altijd oud, het staat allemaal in koelcellen en daar droogt het uit. Het gebak is van goede kwaliteit, dat komt uit de eigen banketbakkerij, dat kost dan ook 1,50 en de koffie is ook goed, als het ten minste een drukke dag is, anders staat ie zo lang dat ie bitter wordt. De soep wordt van echte bouillon getrokken, alleen op zondag krijg je soep uit een pakje

van maggi. Een flesje fris kost je 1,20 en dan moet je het nog zelf openmaken ook, alles is hier trouwens zelfbediening.

Er staat ook niet behoorlijk aangegeven wat iets kost. Alle mensen schrikken zich dood als ze bij de kassa komen. De meeste mensen komen hier maar één keer, daar is het hele bedrijf op ingesteld. Binnenkort wordt hier de driemiljoenste bezoeker verwacht, reken maar dat Smits daar heel wat aan overgehouden heeft. Ze hebben hier een heleboel zaken staan, het Viadukt dat is het grootste, verder het Rozarium, de Hop, de Tent, de Kiosk, en de Groene Zoom met het restaurant in de Amstelhal mee.

dat eigenlijk bij de RAI hoort; er werken iedere dag zo'n 50 mensen. Dan heb je nog de Centrale keuken, die zit onder de RAI, daar werken 25 mensen. De bedrijfsleider hier op de floride is Roozen, die heeft jarenlang als horeca-man in Amerika gewerkt. Hij heeft het op zijn amerikaans georganiseerd. Om de kosten van een afwasser te beparen is alles van plastic en wordt het na één keer weggegooid: bestek, kop en schotel, borden, roerstokjes, zelfs plastic bier-, jenever-, en wijnglazen. Suiker, zout, melk, ketchup en mosterd zit allemaal in een zakje. Roozen heeft er een Amerikaanse naam voor, hij noemt het disposabels, betekent zoiets als 'wegwerp'.

WEGWERPPERSONEEL

De man behandelt zijn personeel ook als disposabels. Op allerlei manieren probeert hij nog ergens geld uit te peuren. Zo hoorde ik van een jongen die hier altijd met een karretje de vuilniszakken met afval komt ophalen, dat de Stadsreiniging eerst voor het weghalen van de afval zorgde. Dat vond ie te duur en toen liet ie zo'n container aanrukken en op het terrein zetten. Die jongen moest dan alle vuilniszakken openmaken en in de container storten en met zijn tweeën moesten ze dan die rotzooi aanstampen om er meer in te persen. Voor het betalingsstelsel is ook een Amerikaanse naam, dat heet 'Trunk' (fooienvat). Het is een stelsel, waarbij de baas een deel van het bedrijfsrisico op zijn personeel afschuift. Je krijgt nl. officieel 10% van de omzet, gedeeld door het aantal mensen dat er die dag gewerkt heeft in de bediening. Dat is dan het vuile bedrag. Als je aangenomen wordt, zeggen ze dat je 375 gulden per week verdient, maar dat gebeurt maar zelden. Op een heel drukke

dag kan de omzet wel eens 15.000 gulden zijn, maar normaal is het 8 à 9.000 gulden en toen met dat warme weer hadden we maar 3.000 gulden. Er is wel een soort basisloon, dat is 32 schoon perdag, maar dat rekenen ze heel slim over de hele week, zodat je met een goede dag je eigen basisloon van een slechte dag betaalt. Als je dan nagaat wat de uren zijn valt het helemaal tegen. Je maakt weken van 7 werkdagen en dan heb je 7 dagen vrij. Deze week heb ik vier dagen diensten van 11.00 tot 22.30 en drie dagen van 8.00 tot 18.00, dat is dan 74 uren. Vaak ben je om half elf klaar en moet je de volgende ochtend om acht uur beginnen. Of je nu avonddienst of zaterdag of zondag dienst doet, je krijgt er niet extra voor betaald. Er is ook nog een dienst van 10.00 tot 20.00, de elitedienst, maar die heb je maar zelden.

Als je ziek bent, krijg je je weekends niet uitbetaald, maar je kan wel zonder extra betaling op het weekend werken. Ik heb gehoord van vrouwen, die een kontrakt voor 6 maanden getekend hebben, met een proeftijd van 1 maand. Die werden, toen ze zich aanmeldden lekker gemaakt, dat ze met 15% bedieningsgeld mee per dag 90 à 100 gulden konden verdienen. De truuk is dat ze die 15% pas na drie maanden krijgen en dan valt het hard tegen. Een vrouw die had het door, die

wilde na één maand weg, ze had er schoon genoeg van. Toen ze het ging vertellen, bleek dat ze zich één dag had verteld. Ze kreeg te horen dat ze moest blijven, omdat ze anders een proces voor kontraktbreuk zou krijgen. Ze is gebleven.

Er werken veel buitenlandse arbeiders bij Smits Restaurants op de floriade. De mensen die daarbij het hardst moeten werken en de meest kloterige dingen moeten doen, zijn de Marokkanen, die hebben wat ze noemen algemene dienst: opstapelen van kratten bier (10 hoog), tafels afruimen, etc. Als er wat moet gebeuren, er iets aangepakt moet worden, dan blijft de chef op zijn kont zitten met zijn mooie pak en knipt met vingers dat de marokkaan het moet doen. Zij krijgen niet volgens het 'Trunk' systeem betaald en werken ook niet op kontrakt, ze kunnen er zo uitgegooid worden. De meeste van hen maken diensten van 8 uur 's morgens tot 8 uur 's avonds, 6 dagen per week, week in, week uit. Voor een loon van 3 gulden vijftig schoon per uur.

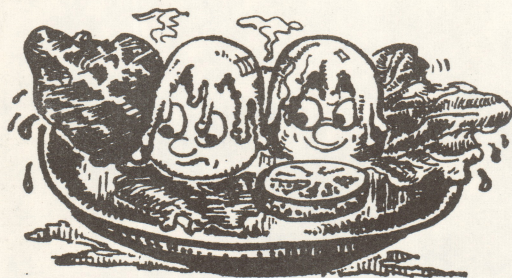
Ook de buitenlanders die niet in de algemene dienst zitten hebben het zwaar. Want als er iemand uit een bedieningsploeg ziek is, bellen ze onmiddellijk één van de buitenlanders om in te vallen. Die kunnen hun vrije week wel gedag zeggen. Het komt vaak voor dat ze 15 dagen achtereen werken (zo een 11 uur per dag). De buitenlanders krijgen ook geen enkele voorlichting. Ziekenfonds en tandarts, moeten ze allemaal zelf uitvissen. Laatst liep één van hen te verrekken van de kiespijn, hij dacht dat hij het uit zijn eigen zak moest betalen en is er twee dagen mee rond blijven lopen. We hebben hem toen uitgelegd dat hij ook voor de tandarts verzekerd was. Er zijn er ook een aantal die geen werkvergunning hebben. Toen één van hen laatst ziek was durfde hij niet naar de dokter te gaan, omdat hij bang was naar zijn land teruggestuurd te worden, terwijl hij wel voor zijn verzekering betaald had. De chef zei toen wel dat hij zich bezorgd maakte, maar hij deed er niks aan. Laatst zat één van hen zonder kamer en vroeg aan iedereen of die soms een kamer

had. De chef ried ons toen af, daar op in te gaan. "Je hebt je plicht gedaan als je ze de adressen van de organisaties die er voor hen zijn geeft", zei hij.

KRATJES PILS

Op kantoor wordt er veel gezopen. Drie à vier kratjes pils per week en allerlei andere dranken. Ze boeken het daar onder representatiekosten. Wij krijgen vier koffiebbonnen en één frisdrankbon per dag, die moet je er tussendoor maar zien op te drinken. Je hebt een half uur luch-pauze, maar als het druk is schiet die er nog al eens bij in. Als het stil is kan je 's middags een kwartiertje theepauze hebben, maar bij de meeste chefs kan je dan de rest van de dag als er niks te doen is, toch niet even gaan zitten. Ze zijn allemaal bang dat de grote baas langs komt en er iets niet in orde is, dus sta je vaak maar nutteloos met een doekje over een tafel te vegen. Het avondeten krijg je van de zaak, dat wordt apart klaar gemaakt. Het is drek. De koks in de centrale keuken hebben kennelijk de opdracht om het zo vlug mogelijk

klaar te maken, om er geen tijd aan te verliezen. Laatst had een bedrijfsleider verderop een stel kippen die ze van de centrale keuken kreeg afgekeurd, omdat ze rood van binnen waren. De volgende dag toen het personeel daar eten kreeg zei iemand die begon te eten plotseling "Jezus dat zijn de kippen die we gisteren terug gestuurd hebben" en ja hoor het bleek nog waar te zijn ook. Zo hadden wij laatst bami, die was

een klein beetje bedorven, die hadden ze zo 'heet' gemaakt dat je het niet proeven zou. Een deel van de chefs krijgt het zelfde eten, maar dan van stenen borden. Elke dag maken ze rapport op met klachten hierover maar Roozen negeert dat doel bewust. Er zijn er ook die al om 7 uur 's morgens beginnen. Als ze dan nog eens moeten overwerken, werken ze 14 uur per dag. Ze slikken alles en durven niks tegen de baas te zeggen en daar wordt gewoon gebruik van gemaakt.

KIND, DAT ZOU IK NIET DOEN

Toen ik laatst tegen een paar vrouwen zei dat we eigenlijk met z'n allen over het eten moesten gaan protesteren, dat het eigenlijk te gek was dat als je tot half elf 's avonds werkt en dan nog geeneens een behoorlijke maaltijd in je donder had, zei er één: "Kind dat zou ik maar niet doen, want dan lig je eruit en voor jou staan er tien anderen klaar, want het is toch goed verdienen" Ik denk dat doordat de meesten toch in losse dienst, en het personeel zo vaak wisselt dat er zo weinig verzet is en deze toestanden voortduren. Er zijn maar een paar vrouwen die een paar jaar bij Smits werken, die het uithouden. M'n naam wil ik eigenlijk liever niet in dat stukje hebben, als het niet nodig is. Destijds heb ik een arbeidsovereenkomst getekend, "artikel 4 De werknemer verplicht zich, omtrent alle bedrijfsgegevens, die hem uit hoofde van zijn functie bekend zijn, stipte geheimhouding te bewaren." ❀

Krakers opgelet!

Veel bewoners van kraakpanden in Amsterdam hebben de laatste tijd bezoek gehad van een enquêteur die namens het Criminologisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam opereert. De vragenlijst van deze enquête bevat heel veel vragen (112 in totaal), waaronder bijvoorbeeld naar de omvang van de inboedel van de kraker, de manier waarop de kraker in het pand gekomen is, en uit welke bron (bijv. de Kabouterkrant, handleiding) de kraker zijn inlichtingen heeft gekregen. Deze misschien wel goed bedoelde enquête kan uitsluitend kwade gevolgen hebben. Immers wie gaat gebruik maken van de resultaten van deze enquête? Dat is de overheid en dan waarschijnlijk het ministerie van Justitie, die op het ogenblik een nieuwe wetgeving in voorbereiding heeft om tot een strafbepaling voor krakers te komen. Onlangs zijn in de 2e kamer door de VVD al ongeduldige vragen gesteld, waar deze wetgeving wel bleef. Dit onderzoek van de afdeling Criminologie (let wel!) wordt uitsluitend in Amsterdam gehouden en wel onder leiding van Prof. dr. Jac. van Weringh, een pijprokende inwoner van Amsterdam-Zuid, die bovendien regelmatig publiceert onder de voornaam Koos. Nadat hij zich buitengewoon angstig had getoond dat zijn vragenlijst in het Amsterdams Weekblad gepubliceerd zou worden, bleek hij onmiddellijk bereid tot een interview. Daarbij werd hij vergezeld door een aantrekkelijke dame, die juffrouw E. Lissenberg bleek te heten. De professor vertelde vol trots dat hij 4 jaar

lang progressief raadslid was geweest in Groningen (pvda....); Hij is sinds een paar jaar hoogleraar in Amsterdam en is in Groningen jarenlang medewerker geweest van prof. Buikhuizen: de "Eddie Merckx" van de criminologie, volgens prof van Weringh. Elke week koopt de professor het Amsterdams Weekblad bij een winkel op het Spui.

Prof.: We zijn met het onderzoek begonnen vanwege de komende strafbepaling tegen krakers. Onlangs zijn er nog vragen over in de kamer geweest, hoe het nou zat met die bepaling. We kunnen hem elk ogenblik verwachten. En wij willen laten zien door deze enquête, dat die strafbepaling gericht is tegen mensen die het slachtoffer zijn ge-

HANDLEIDING KRAKERS

worden van de woordbreuk van politici, die hun beloftes over het oplossen van de woningnood niet zijn nagekomen. Ik heb bovendien dit in mijn oratie laten weten, zodat men weet hoe ik er tegenover sta. Dat is natuurlijk heel ijdel om te zeggen, maar ik heb er ook heel wat over te horen gekregen van kollegaas, dat je dat niet zomaar in een officiële rede kan zeggen.

In die eerste openbare reden van de professor zei hij: ¹⁵ ~~22.33~~

nieuwmarkt

de beuk in de rusten- burgerstraat

Voor de 12 bewoners van de panden no. 48 en 50 in de Rustenburgerstraat is hun het recht op onderdak onttrokken. Aan hen is medegedeeld dat a.s. maandag de sloper voor de deur staat. Tot voor kort woonden 6 mensen van hen in een pand aan de Anthonie Breestraat. Het pand waarin zij daar woonden moest gesloopt worden voor de metrobouw. Door de Gemeente werden zij gehuisvest in de Rustenburgerstraat, terwijl voor die panden notabene een sloopvergunning aan de eigenaar, de aannemersmaatschappij Biesheuvel & Co, was afgegeven. Net toen de nieuwe bewoners hun woning hadden ingericht en in het vertrouwen verkeerde dat zij hier voorlopig met rust gelaten zouden worden, immers

door de Rustenburgerstraat komt geen metro., kwam onverwachts het bericht, dat beide panden onmiddellijk gesloopt moesten worden, t.w. a.s. maandag de 14de augustus. De reden tot sloop is echter volkomen onduidelijk. De firma Biesheuvel & Co wil daar in samenwerking met actiegroep de Zwarte Pijp proberen nieuwbouwwoningen bouwen. Alhoewel er nog geen bouw aanvraag voor een bouwplan is ingediend, er is zelfs helemaal nog geen bouwplan, terwijl de huren voor de nieuwe woningen volgens de Zwarte Pijp rond de 180 gulden komen te liggen. Een volslagen slag in de lucht dus deze huurprijs. Maar afgezien daarvan, hoe is het mogelijk dat deze firma Biesheuvel & Co een sloopvergunning kunnen krijgen. Immers er mag volgens het raadsbesluit niet meer gesloopt worden, tenzij er onmiddellijk daarna de opgevallende ruimte weer bebouwd wordt. Ook is het onwaarschijnlijk dat de panden wegens bouwvalligheid gesloopt moeten worden, want voor instortingsgevaar is geen reden. In geval Ir. Dir. Nieuwenweg van Bouwtoezicht echter van mening is dat dit wel het geval is, dan zou hij toch minstens deze panden moeten gestut hebben op het moment dat de Nieuwmarkt bewoners door de gemeente verhuisd werden naar deze panden. Kortom hier dreigen weer 12 mensen het slachtoffer te worden van lichtzinnige besluiten. Dat het gemeentebestuur zich in het nauw gedreven voelt met deze zaak blijkt uit het feit dat de heer van Steijgeren (Bestuurskontakten)

pijp in

uit

zich genoodzaakt voelde om op dinsdagavond 8 augustus de bewoners een bezoek te brengen. Hij sprak zijn begrip uit voor de grieven welke de bewoners tegen het beleid naar voren brachten. "Maar ja" zo zei hij, "wat wil je? Je moet je eens in de situatie verplaatsen waarin de wethouder de heer L. Kuypers zich bevindt. Die man moet overal maar een pasklare oplossing voor bedenken. Ik geloof er alles te zullen doen om de wethouder hierover te spreken te krijgen maar echt beloven kan ik niets. En aangaande een eventuele bouwvalligheid moet u echt wel vertrouwen hebben in de deskundigheid van Bouwtoezicht. Als je twee deskundigen, één van Bouwtoezicht en een andere deskundige deze panden laat beoordelen dan zijn ze het altijd met elkaar oneens. Nee je kunt er wel van uit gaan, dat zo'n ambtenaar van Bouwtoezicht de zaak goed in de gaten heeft". Aldus de heer van Steijgeren van Bestuurskontakten. Naast het feit dat de betrokken ambtenaar zijn eigen carrière in zo'n geval voorop stelt voordat van het recht op onderdak van 12 bewoners, blijkt weer eens duidelijk hoe het gemeentebestuur tekort schiet. De bewoners worden van de ene stadsdijk naar de andere verdreven. Hierdoor kunnen zij onmogelijk enige vorm van huiselijk leven opbouwen. Net als de laatste bout van de wastafel aangedraaid is en je de kranen wilt opendraaien om je handen te wassen kan je alles weer losmaken om door de gemeente verdreven te worden

naar het volgende doorgangshuis. Terwijl wethouder L. Kuypers 's avonds in zijn gerievelijke villa zijn belevenissen van de dag aan zijn vrouw verteld draait ergens in de stad een Amsterdammer voor de zoveelste keer de bouten van de wastafel weer los, want morgen gaat de beuk er weer in.

de beuk in de kuiperstraat

De Kuiperstraat, gelegen tussen de van Ostadestraat en de Rustenburgstraat enerzijds en de van Woustraat en de Amstel anderzijds wordt met sloop bedreigd. Het voortbestaan van de panden no. 85 t/m 93 eigendom van N.Tel en de panden no. 97, 100, t/m 103 eigendom van H. Tabak en Zn is sinds het aanbrengen van een inwen-

pijp

uit

dige stale steun konstruktie in het pand no. 99 sinds kort eigendom van twee Duitsers, onzeker geworden. Eigenlijk is het vorig jaar zomer begonnen. Toen werden de bewoners van de bovengenoemde panden met uitzondering van die van no. 95 en mevr. Spijdel op 1 hoog no. 87 i.v.m. een volgens Bouwtoezicht dreigend gevaar voor instorting elders in de stad gehuisvest. Mevrouw Spijdel wilde niet weg tot zijzelf een betere woning gevonden had. Zij woont er nu nog steeds en voor instorting is geen enkel gevaar. Direkt toen de woningen onbewoond waren werden ze door de resp. eigenaars Tel en Tabak vakkundig onbewoonbaar geslagen, met uitzondering van de woning van mevr. Spijdel. Tot eind september had zij de enige ramen waar geen houten planken voor gespijkerd waren. Toen kwamen de eerste nieuwe bewoners om de woning boven haar te betrekken en met de jaarwisseling 71-72 waren alle woningen opnieuw bewoond. Gaandeweg hadden de woningen zowel inwendig als uitwendig een verandering ondergaan over eenkomstig de opvatting over wonen van de nieuwe bewoners. Het geheel heeft kuiperstr tot een vrolijk straatje. Ondertussen was het eigendom van 99 overgegaan naar twee nietsvermoedende Duitsers. Schijnbaar hebben zij, volgens de bewoners van de kuiperstr, niet geweten dat het zaakje

MEVR. SPIJDEL

gesloopt zou worden. Toch wordt dit pand nu niet gesloopt doordat de nieuwe eigenaars liever het pand verbeteren.. Daarvan is de stalen stutkonstruktie het bewijs. Maar juist deze

Maar juist deze stalen konstruktie is voor de bewoners van de naast liggende panden het teken dat de sloop nadert. Immers pand no 99 komt als een losstaand pand in het gat te staan, als de andere gesloopt zijn. Om te voorkomen dat dit pand in het gat valt is er inwendig een stalen steun aangebracht. Uit het bovenstaande blijkt duidelijk dat afgezien van de lichtzinnige visie van de nieuwen weg, de bewoners van de kuiperstr overgeleverd zijn aan de wil van de respektievelijke eigenaars Tel en Tabak. Dit ondervinden de bewoners

TABAK

van de panden van Tabak op zijn hevigst. Tabak chanteert hen door te dreigen het dak van hun huis te vernielen als ze geen woonvergoeding betalen (45,-) Eenmaal hebben ze hieraan voldaan, maar nu die stalen steun is aangebracht op NO99, zijn ze er mee gestopt. Zij vragen zich af waar

om 95 en 99 wel overeind blijven terwijl deze panden bouwkundig in dezelfde staat verkeren als de overige panden. Op een snel georganiseerde vergadering in samenwerking met de werkgroep De Pijp is de zaak besproken. Het resultaat was: een protestbrief voorzien van handtekeningen van de kaartbestraatbewoners na de gemeenteraad verzonden is en voor zaterdag aanstaande de 12-augustus is er een kijkdag voor de buurt om iedereen te laten zien hoe goed de woningen nog zijn en hoe erin gewoond wordt. Zo kan ieder die de moeite neemt om te gaan kijken zich overtuigen wat een waanzin het is om deze huizen te slopen.

BERICHT DE WOND VAN EEN EILAND

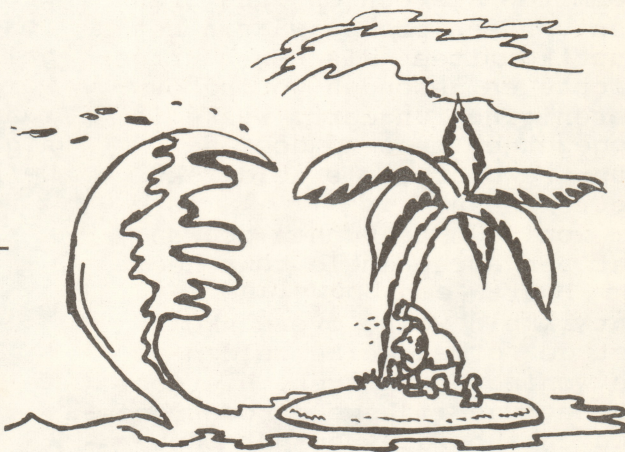
Dat het buurtkomitee Westelijke Eilanden een fel protest tegen de bouw van de Narwal voert, zal wel hier en daar buiten de Westelijke Eilanden zijn doorgedrongen, maar dat tegelijkertijd ook nog geprobeerd wordt om voor de bewoners nieuwe woningen te bouwen, zal voor velen van het vasteland onbekend zijn. Daarom is het Amsterdams Weekblad er naar toe gegaan om samen met het buurtkomitee hieromtrent de geschiedenis van hun woningbouwplan op te stellen.

Alhoewel de verbindingen met het vaste land steeds slechter wordt, door de aanleg van de snelweg door de Haarlemmerhouttuinen (hiervoor zijn 900 woningen gesloopt en dreigen er nog 100 woningen gesloopt te worden) is 't het A.W. gelukt om de Eilanden na vele omzwervingen en P.W.-hinderlagen te bereiken.

Op de plaats waar eens het opbouwhuis stond met enkele loods en een uniek houten huis, is nu een giganties gat geslagen om de Narwal te kunnen bouwen. De Grote Bickersstraat is het Grote Bickersgat geworden, aan de horizon gevuld met de verstarde vleugels van het Shell-bolwerk in Noord. In het gat staat als een dinckey toy een voertuig van P.W. afdeling grondmechanica, bemand met drie gewillige knechten van directeur Meyer, welke druk doende waren om de historische plek te penetreren met een door motorkracht voort gedreven grondboor om zodoende de vaste grondlaag op te sporen, waaraan die Narwal zijn fysieke steun moet ontleenen. Men kan zich een beter soort vulling van het gat voorstel-

len dan die door de kantoor-kolos de Narwal.

Eigenlijk zou het bestaansrecht van dit gat pas op mogen houden als er aangetoond wordt het te kunnen vullen met iets wat in overeenstemming is met de prikkeling die dit prachtige gat oproept. Met moeite kon A.W. zich losrukken uit de ban van het gat. Buiten adem werd het huis bereikt waar de ontmoeting met het buurtkomitee plaatsvond.

Na het uitwisselen van de toestanden op het vasteland en op het eiland zetten we ons op ons eigenlijke doel: de bouwplannen van het buurtkomitee.

Tegelijkertijd met het afwijzen van de bouw van het kantoorgebouw de Narwal hebben de buurtbewoners in samenwerking met twee betrokken jonge architecten zich beraadde over wat en hoe er wel op de eilanden gebouwd zou kunnen worden. Zij stelden daarbij voorop dat de eilanden als woonwerkgebied behouden diende te worden met dien ver-

stande dat le het aantal woningen uitgebreid moest worden met nieuwbouw op de opengevallen plekken, 2e het werken in overeenstemming moest zijn met het wonen en het karakter van het eiland, 3e de bestaande woningen zo lang mogelijk gehandhaafd dienden te worden. Deze eisen, aangevuld met verkeerstechnische eisen hebben zij in een zelfgemaakt bestemmingsplan aangegeven. Hieruit is door de gemeente o.a. de essentiële eis, n.l. verbetering en aanvulling van de bestaande woonfunctie, met de garantie voor de huidige bewoners om te kunnen blijven wonen overgenomen in een door de dienst stadsontwikkeling opgemaakt bestemmingsplan hetgeen onlangs door de gemeenteraad is goedgekeurd. De realisatie van het bovenstaande beschouwd het buurtkommittee als een op gang brengen van een proces waarin het buurtkommittee als een buurtgericht en gebonden woningbouwvereniging fungeert, welke is opgezet en beheerd door de buurtbewoners, als de direkt betrokkenen.

Om woningen te kunnen bouwen met een acceptabele huur heeft de buurt een bouwplan ontwikkeld welke overeenkomt met de normen welke gelden voor de woningwetwoningen. Hierdoor kunnen van rijkswege bouwkredieten en subsidies op het bouwplan gegeven worden. Echter deze gelden worden alleen toegekend aan woningbouwverenigingen welke door het rijk zijn erkend (woningwet 1901) en aan de gemeente. Het buurtkommittee Westelijke Eilanden is geen erkende woningbouwvereniging. Hierdoor werden zij genoodzaakt andere wegen te vinden om toch voor de rijksbijdragen in aanmerking te komen. Hierbij deden zich drie mogelijkheden voor:

1. De gemeente als dienstbaar gemeenschapsapparaat bouwt voor het buurtkommittee westelijke eilanden waarbij het buurtkom-

mittee als belangenbehartiger en opdrachtgeefster voor de bewoners optreedt. 2. Het buurtkommittee wordt alsnog erkent en toegelaten als woningbouwvereniging door het rijk. 3. Het buurtkommittee koppelt zich aan een bestaande woningbouwvereniging.

De buurt spreekt zich bij punt 1 duidelijk uit over wie er eigenlijk de belangen van de volkshuisvesting met name in de oude wijken voor de vaak laagst betaalden behoort te behartigen, n.l. de gemeente verkiest zij boven de partikulieren en semi overheidssemi partikuliere instellingen zoals de bestaande woningbouwverenigingen. Echter de gemeente Amsterdam bouwt zelf geen woningen, dus is het buurtkommittee noodgedwongen aangewezen op punt 3, n.l. zich te koppelen aan een bestaande woningbouwvereniging daar de 2e mogelijkheid onmogelijk gemaakt wordt door de nationale woningraad waarin de woningbouwverenigingen zich hebben verenigd. De keuze aan welke woningbouw-

vereniging het buurtkommittee zich zouden koppelen was geen eenvoudige keuze. Immers de woningbouwverenigingen in Amsterdam maar ook elders zijn kapitalistische instellingen welke niets meer te maken hebben met het heroïsche gevecht wat de eerste woningbouwverenigingen hebben moeten leveren om voor hun leden iets te kunnen bouwen. In het kader van dit artikel voert het te ver de geschiedenis van de woningbouwverenigingen

te verhalen, maar opgang en afgang van deze verenigingen zal door het Amsterdams Weekblad in een vlgend nummer behandeld worden. In het kort zijn de bezwaren van het buurtkomitee op de woningbouw verenigingen de volgende :

Ten 1e. De Amsterdamse woningbouwverenigingen zijn de initiatiefnemers tot het bouwen van de onherbergzame nieuwbouwwijken met onbetaalbare huren zoals de Bijlmer.

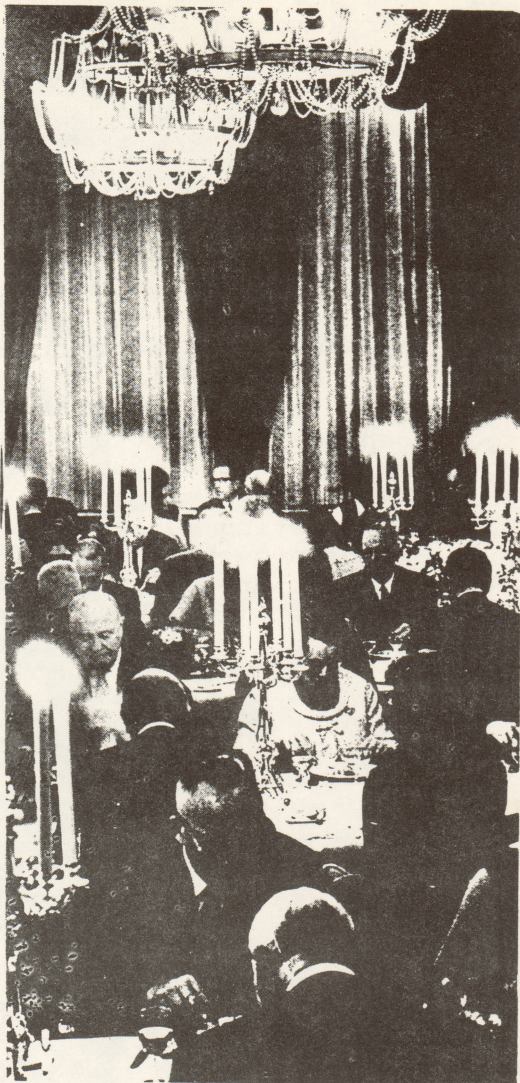
Ten 2e. De verenigingen zijn uitgegroeid tot grote ondernemingen met 10.000 of meer onmondig gemaakte leden met rangnummers.

Ten 3e. Door de woningnood in staat gesteld bouwen de woningbouwverenigingen zonder enige behoeftepeilingen de één onherbergzame wijk na de andere. Iedereen wordt hierdoor noodgedwongen verplicht om lid (nummer) te worden van zo'n vereniging.

Ten 4e. De met veel ophef aangekondigde bouwplannen in de oude wijken omvattende 1000 nieuwe woningen komen alleen voorleden (volgens rangnummer) van deze verenigingen in aanmerking. De oorspronkelijke bewoners van deze wijken komen niet in aanmerking.

Ten 5e. De woningbouwverenigingen bepalen reeds nu voor het over grote deel de toewijzing van woningen, maar als de plannen van hun Paus minister Uding doorgaan dan zal de wet op de " woonruimte " vervallen waardoor de gemeente volledig afhankelijk wordt van deze woningbouwverenigingen.

Al met al heeft het bewonerskomitee gekonstateerd dat de woningbouwverenigingen zich meer en meer in de richting van de projektontwikkelingsmaatschappijen ontwikkelen middels overheids gelden met als dekmantel, een leger onmondige leden wier inbreng volledig is uitgeschakeld.

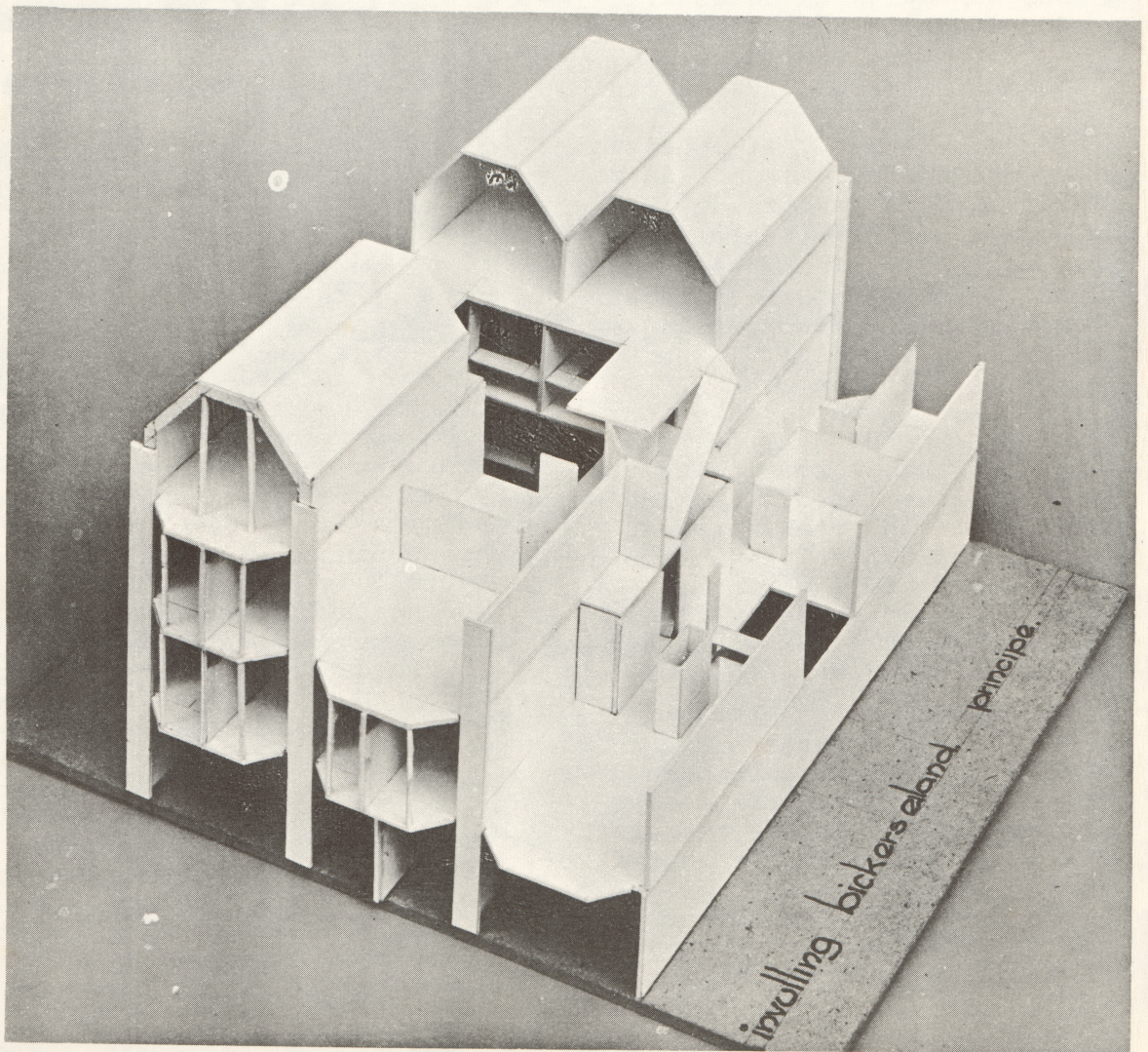

BIJeenkomst van '7 bestuur van de M.J. tot verkiezing van eigen woningen in 1963

Dat het buurtkomitee er niets voor voelt om zich aan bovenomschreven verenigingen te koppelen spreekt voorzich. Om nu toch aan woningwet gelden te komen binnen de principiële keuze voor gemeentelijke woningbouw is kontakt opgenomen met de stichting de Lieven de Key, welke sinds kort begonnen is met het bouwen in de woningwetsektor. Het buurtkomitee baseert deze keus om het feit dat de stichtingsvorm in dit geval de waarborg geeft om te bouwen voor de buurtbewoners. De stichting Lieven de Key zal als tussenpersoon optreden tussen het buurtkomitee Westelijke eilanden en de Gemeente. Zij wordt hierdoor

in staat gesteld om samen met het buurtkomitee de bestaande verenigingen nog duidelijker op hun volkomen falen in verband met de stadsverbouwing te kunnen wijzen. Het buurtkomitee zal met de rijksgelden, welke lieven de key van het rijk krijgt het woningbouwplan binnen de woningbouwsektor en volgens de gestelde buureisen verwezenlijken. Hoe reageert hierop de gemeente. Op het moment dat het begin van het bouwplan op de tekeningen enige vorm hadden gekregen is het buurtkomitee in overleg getreden met de gemeentelijke diensten waarvan de diens Volkshuisvesting de belangrijkste is. Het plan bestaande uit 19 woningen variërende in grootte van 4 kamerwoning tot 1 kamerwoning met op de begane grond

ouden van dagenwoningen en bedrijfs-woonruimte ondervond bij de dienst Volkshuisvesting grote ambtelijke weerstand. Immers een plan wat niet ontstaan is vanuit een spekulatief oogmerk, heeft ook niet die vervelende geestdodende herhaling vande-zelfde woningen, maar vertoont een variatie overeenkomstig de eisen welke vanuit de buurt geformuleerd zijn, maar dat is voor een ambtenaar wel veel inspannender om te toetsen of alles wel klopt en in aanmerking komt voor subsidie volgens de woningwet. Ook het feit dat het buurtkomitee het plan wil realiseren zonder de hulp van de Amsterdamse woningbouwverenigingen vindt Volkshuisvesting vervelend. Kortom het plan wordt als hinderlijk

ondervonden, niet alleen door de Gemeente ambtenaren maar ook door die ambtenaren van de provincie. Tussen de beide ambtelijke grootheden is het buurtkomitee enkele malen heen en weer geslingerd. Maar ze gaan door, gesteund door hun buurtbewoners en de geformuleerde uitgangspunten. Zo hebben ze het voorelkaar gekregen om een scherpe begroting van het plan afkomstig van een redelijke aannemersbedrijf gratis te krijgen, waaruit bleek dat de huur van de grootste woning (4 kamers) 180 gulden huur moet doen. Maar dan moeten die ambtenaren niet

doorzijken want anders is tegen de tijd dat al hun hindernissen genomen zijn de huurprijs inmiddels te sterk gestegen om voor het buurtkomitee gegadigden binnen de Westelijke Eilanden te vinden.

Bouwen en wonen door en voor de zelfde mensen. Hier moet het beginnen! Op weh naar huis werd het Amsterdams Weekblad toch nog weer naar het gat gezogen. Enkele buurtbewoners stonden aan de rand van het gat druk gebarend met elkaar te praten er zou een schip uit de gouwse eeuw in het gat verbor-gen zijn.

KRAAKVRAGEN. VERVOLG van PAG. 7

"In ieder geval lijkt het reëler om in plaats van huisvredebreuk van krakers te spreken over woordbreuk van politici, die hun gul gestrooide beloften over het oplossen van de woningnood niet waarmaken."

Prof.: Voor het opstellen van de vragenlijst is contact op genomen met verschillende buurt -en kraakaktiegroepen.

A.W.: met welke aktiegroepen?

prof.: nou ja de meeste hebben geen naam, maar het waren er een stuk of tien.

A.W.: ik ken geen enkele aktiegroep zonder naam.

prof.: eh, de Sterke Arm en in de Pijp enzo.

De andere 8 aktiegroepen blijven in het duister.

In de vragenlijst wordt ook gevraagd hoe vaak men al verhuisd is. Buikhuizen heeft in 1970 een artikel geschreven, waarin hij concludeerde dat onder mensen die vaak verhuizen relatief meer criminelen voorkomen.

A.W.: Als uit het onderzoek blijkt dat krakers mensen zijn die in het verleden vaak zijn verhuisd, kan iedereen dus de conclusie trekken, dat het hier ook gaat om een groot aantal criminelen.

Prof.: Dat zou mij erg verbazen. Bovendien ging dat artikel over

saneringsbuurten, waar de criminaliteit veel hoger ligt, zoals ook blijkt uit wel honderd Amerikaanse studies.

A.W.: Er zitten toch ook veel krakers juist in saneringsbuurten?

Mej. E. Lissenberg: Nee, we proberen nou juist de enquête te verspreiden over de hele stad. Dat moet je ook wel doen. Krakers in de Nieuwmarktbuurt stellen zich veel meer als een col-

lectief op, daar is het veel meer een filosofie die erachter steekt, dat vind je veel minder bij krakers in de Jordaan of in de Pijp.

A.W.: Hoe weet je nu waar krakers wonen. Krakers zitten over de hele stad verspreid. Veel mensen kraken gewoon een huis zonder dat iemand iets merkt. Ze krijgen bijvoorbeeld de sleutel van kennissen of familieleden, die er eerst hebben gewoond.

E.L.: Met een sneeuwbal effect. Door de ene kraker proberen we de andere kraker op te sporen. Bovendien hebben we adressen via allerlei aktiegroepen en ook de medewerking van de Hulp voor Onbehuisden.

A.W.: Maar je krijgt hierdoor alleen die mensen die bekend zijn bij de buurtaktiegroepen.

prof.: We moeten gewoon achteraf zien of er geen scheef beeld is ontstaan.

A.W.: Hoe?

prof.: (stilte) Nou als er een eenzijdig beeld blijkt te zijn ontstaan.

WIE FINANCIEEFT HET ONDERZOEK?

prof.: Gewoon het Criminologisch Instituut.

Later blijkt dit niet helemaal waar. Er bestaat een potje op het instituut, waar medewerkers en vooral de professor zelf, hun inkomsten storten, die zij verdienen met het schrijven van artikelen en het houden van lezingen. Er blijkt echter ook nog een subsidie te worden aangevraagd, maar de professor en juffrouw ontwijken voortdurend behendig het antwoord op de vraag wie dan wel.

Waarvoor is dit onderzoek nu precies bedoeld? Volgens van Weringh als bijdrage voor de discussie rond de nieuwe strafbepaling op het kraken van panden. Maar die nieuwe wet wordt heel binnenkort verwacht en ofwel zullen de resultaten van deze enquête

zo snel worden verwerkt, dat er niet genoeg tijd zal zijn om verantwoorde conclusies te trekken, ofwel de resultaten van het onderzoek zullen bekend worden als de wet al klaar is.

ZWARTBOEK

Eén vraag in de enquête levert als resultaat op de namen van de eigenaars en makelaars van kraakpanden.

WETHOUDER KUYPERS VERLAAT HIER VOOR HET LAATST EEN GEKRAAKT PAND. 1970

A.W.: Wordt die lijst met namen van eigenaars en makelaars, die hun panden te lang leeg lieten staan nu ook gepubliceerd?

Zeer lange stilte

Juffr. Net als met de rest, dat hangt er van af.

A.W.: waarvan?

Juffr. (grappend) Oh, je bedoelt of we nu of we eh nu met zwarte letters een zwartboek of witboek hoe je het noemen wil, roodboek, blauwboek, groenboek van huis-eigenaren gaan maken?

A.W.: Ja, is dat de bedoeling?

Juffr. (aarzelend) Als er een tendens in zit....

Prof. (snel): Als dat driehonderd verschillende namen zijn...

Juffr. (ineens heel beslist) Dan is het natuurlijk onzin. ❀